

Kozmice

1. Historie obce

První písemná zmínka

V rejstříku tzv. mostného ospu z roku 1349 je obec uvedena jako „Kosmicze“.

Okolnosti vzniku

Patří spolu s Kouty mezi obce vzniklé v době sekundární kolonizace v polovině 13. století za pánů z Kravař, kteří na Opavsko přenesli názvy některých vesnic z Benešovska a Ledčska v Čechách. Způsobem založení se jedná o návesní ves (náves vymezují ulice Poručíka Hoši a Malá Strana).

Původ názvu

Spolu s Dolním Benešovem a Kouty patří Kozmice do skupiny místních jmen, které sem byly přeneseny v rámci kolonizace z Benešovska v Čechách. Základ názvu je v osobním jménu Kosma či Kozma, což je česká obdoba řeckého jména Cosmas. V 15. a 16. st. se ves dělila na dvě části (1478 – w Kozmiczich Dolnich i Hornich) a patřila dvěma majitelům. Nejstarší české pojmenování je z roku 1432 (Cozmicze), německé z roku 1377 (Kosenicz).

Proměny a varianty názvu

Kosmicze (1349), Kosenicz (1377), Cozmicze (1432), Kozmice (od 1439), Horní a Dolní Kozmice (1464–1694), ex Kozmoc (1672), Kosmitz (1720–1771), Kosmitium (1771), Cosmüz (1784), Kosemitz (1830), Kosmütz (1837–1945)

Obyvatelstvo

1784: 31 sedláků, 5 zahradníků, 31 domkařů, celkový počet obyvatel chybí

1855: 737 obyvatel

1871: 859 obyvatel ve vsi + 53 obyvatel na statku

1905: 1070 obyvatel

1921: 1113 obyvatel

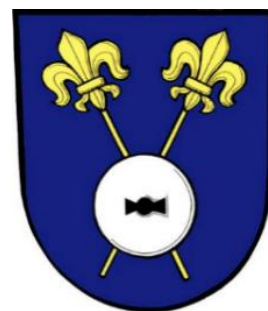
1930: 1252 obyvatel

1950: 1306 obyvatel

1970: 1611 obyvatel

1991: 1815 obyvatel

2020: 1905 obyvatel

Heraldické symboly

Od roku 1996 užívají Kozmice obecní znak, jenž vychází z historické pečetě z konce 17. století s vyobrazením Panny Marie s Ježíškem a liliovým žezlem. Žezlo bylo použito na nový znak a doplněno mlýnským kamenem, což je symbol patrona zdejšího kostela sv. Floriána. V dolní polovině modrého štítu je stříbrné mlýnské kolo s černou položenou kypřicí, podložené dvěma zlatými zkříženými liliovými hůlkami.

Otázky a úkoly

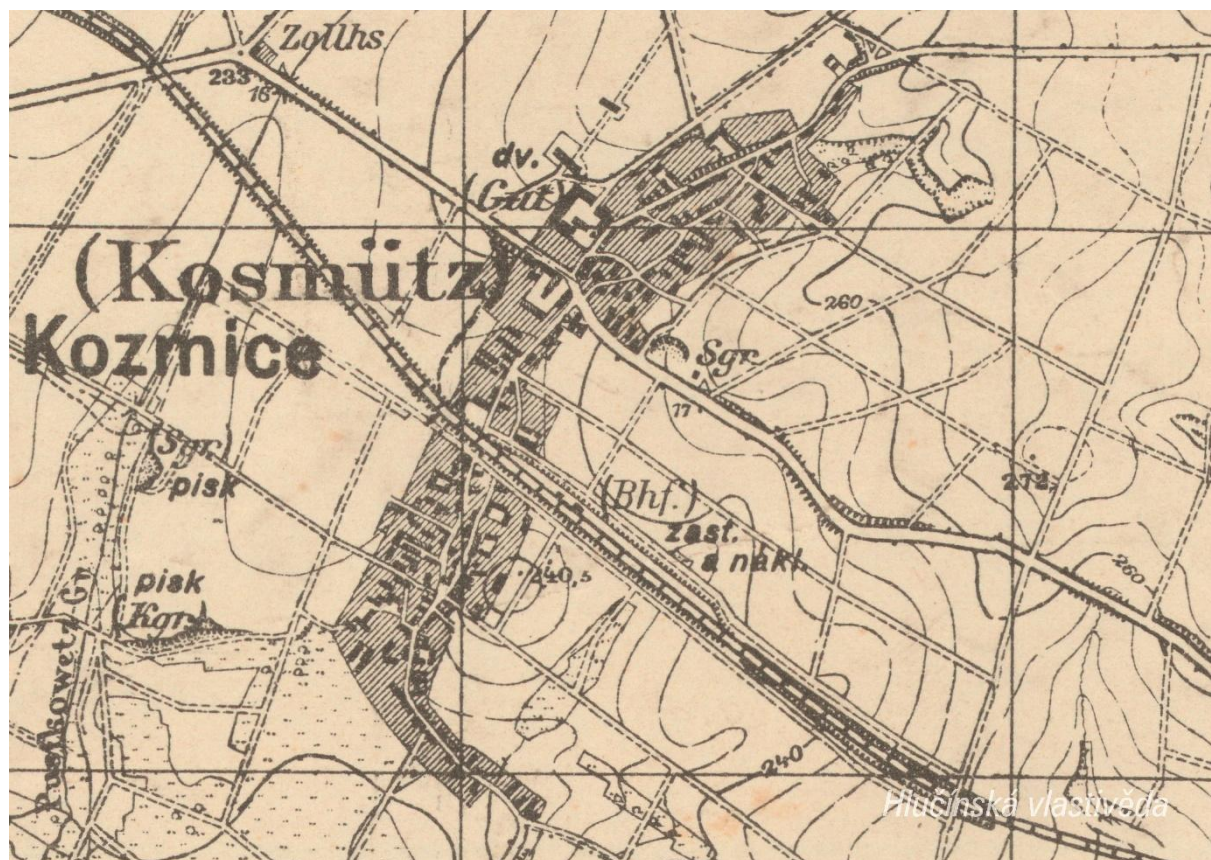
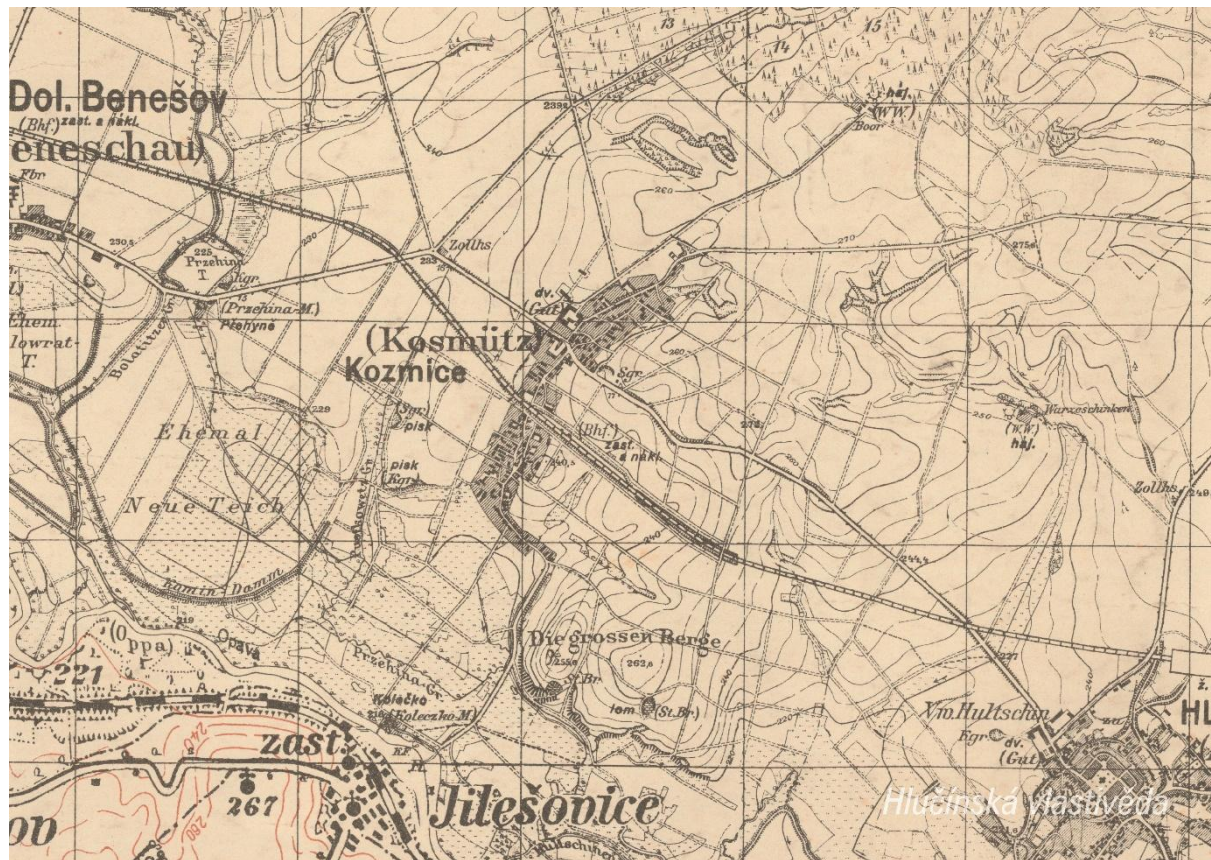
Napiš rok a vypočítej, před kolika lety byl poprvé písemně zaznamenán název obce.

Podle koho nebo čeho název obce vznikl? Jak se psal název obce v německém jazyce?

Ve kterém roce měla obec nejvyšší počet obyvatel?

2. Mapy

Historická mapa obce z 20. let 20. století

Otázky a úkoly

V jakém jazyce je mapa psána?

V čem se liší dobové zobrazení od současného?

Dokážeš najít dominanty obce?

Porovnej tehdejší a současnou zástavbu.

Označ na mapě místa, kam se rozšířila současná zástavba.

Nacházely se v obci mlýny? Kolik jich bylo?

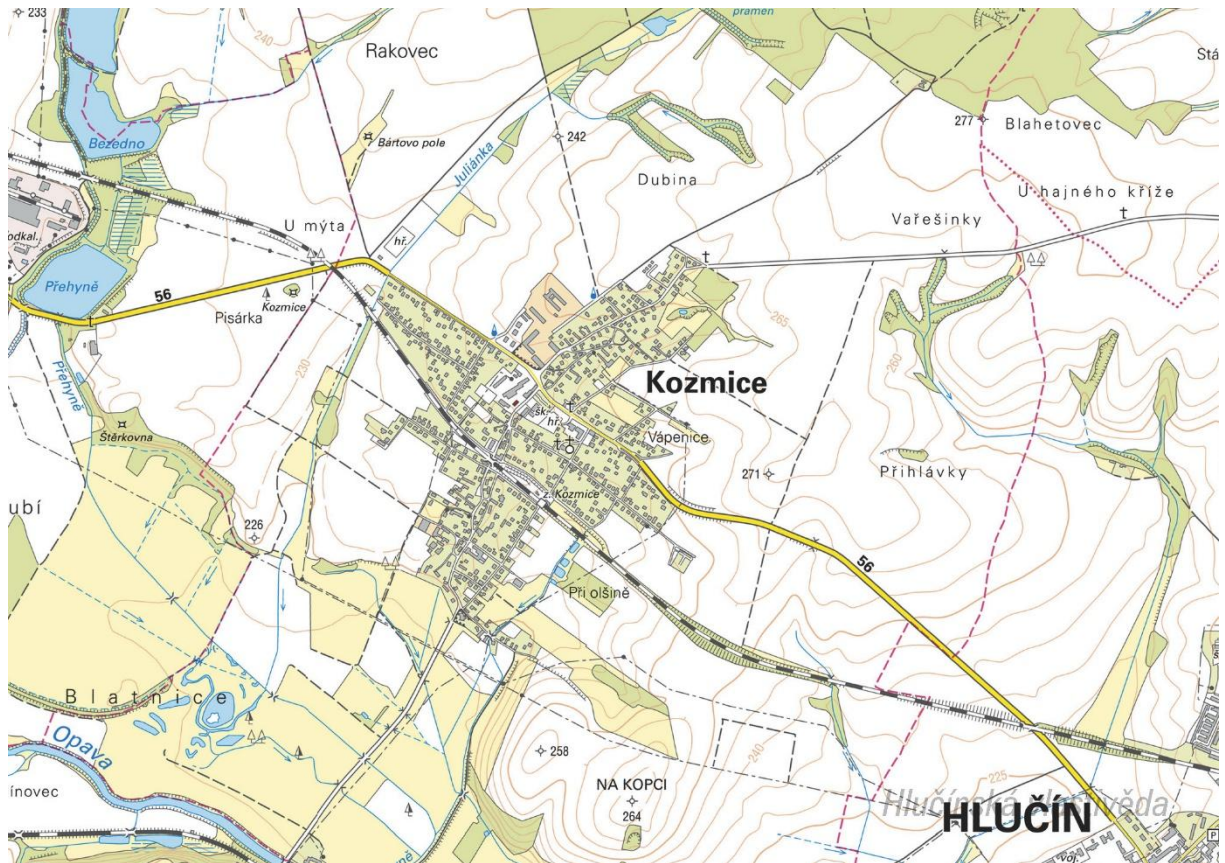
Nacházely se v obci rybníky? Kolik jich bylo?

Poznáš, jak je označena alej?

Vytvoř k mapě legendu – symboly a popis toho, co označují.

Jaké další změny krajiny dokážeš z mapy vyčíst? (zánik lesů, změna vedení cest, zánik cest, atd.)

Současná mapa

Ortofotomapa z roku 1946

Ortofotomapa z roku 2020

Kozmice

Hlučínská vlastivěda

Otázky a úkoly

Zakresli do mapy tyto objekty: kostel, kříž, kaplička, pomník, škola, továrna, zámek, hasičárna a další.
Zakresli do mapy názvy ulic – souvisejí se zaniklými místy, řemesly nebo historickými událostmi?

V mapě označ tyto stavby:

- architektonicky cennou/zajímavou,
- ve které působil / kterou postavil někdo významný,
- která je sídlem významné instituce,
- kde se lidé pravidelně schází a tráví svůj volný čas,
- která je nejstarší/nejnovější/největší/nejpodivnější,
- ve které se událo něco významného,
- kde se něco vyrábí/je poskytována služba ostatním obyvatelům,
- která nabízí kulturní vyžití,
- která je stará, chátrající, potřebovala by rekonstrukci,
- která (ne)slouží svému původnímu účelu,

Vysvětli názvy míst v mapě.

Napiš do mapy názvy čtvrtí, polí nebo lesů, zkus zjistit, proč se tak jmenují.

Zakresli do mapy obrys původní zástavby.

Vytvoř jednoduchou mapu obce s fotkami zajímavých staveb.

Porovnej současná a dobová ortofota. Pojmenuj změny ve struktuře krajiny. Co se změnilo a proč?

Porovnej dobovou a současnou mapu obce. Hledej věci, které zanikly (např. zahrady, sady) a naopak, které nově přibyly (areály firem, nové čtvrti...).

Najdi na dobovém ortofotu pozůstatky válečných bojů. Podle čeho se to dá poznat?

Pocitová mapa obce

Skupinová práce při procházce obcí. Vytvoř jednoduchou mapu obce a zaznač do ní tato místa:

1. krásné, příjemné místo
2. ošklivé, zanedbané místo
3. významné místo
4. tajemné nebo posvátné místo
5. nebezpečné místo
6. oblíbené veřejné místo, kde se lidé scházejí
7. místo, kde si hrají děti
8. místo, kam rád chodíš na procházku

V rámci aktivity si zhotovte se třídou piktogramy symbolů, které by měly jednotlivá místa charakterizovat. Piktogramy pak můžete vystřihnout, nebo elektronicky vkládat do mapy. Můžete se domluvit s kolegy, aby byla tato aktivita zařazena do výtvarné výchovy.

3. Historické pohlednice

Kozmice okolo roku 1900

Co je na pohlednici?

Hostinec Adolfa Kubného.

Jak vypadá tato budova v současnosti? Jak je využívána?

V současnosti jde o rodinný dům Vavřinců.

Pokus se podle zobrazených lidí určit, jak stará pohlednice je.

Podle oblečení postav a koňského potahu a bryčky se jedná o začátek 20. století.

Pořid' fotografii tohoto místa.

Kozmice v letech 1938-1945

Které stavby jsou na pohlednici?

Nahoře: Nový kostel / Škola

Dole: Pomník padlým / Starý kostel

Kde bys v současnosti našel budovu staré školy?

Je součástí současné budovy školy.

Jak si vysvětluješ, že jsou na pohlednici dva kostely.

Současný kostel sv. Floriana byl vysvěcen v roce 1936. Starý chátrající kostel ještě v době pořízení pohlednice stál. Zbourán byl před druhou světovou válkou.

Pomocí historické mapy a historické ortofotomapy zjisti, kde stál původní kostel.

V místě současného hřbitova souběžně s hlavní silnicí.

Porovnej vzhled kostela na pohlednici a v současnosti. Liší se v něčem?

Kostelní věž byla dostavena až v roce 2002.

Na pohlednici označ detaily, které dnes vypadají jinak, nebo dnes v obci zcela chybí.

Vytvoř z vlastních fotografií pohlednici stejných míst.

4. Fotografie

Co je na fotografii?

Pomník padlým v první světové válce.

Kde se tento pomník nachází?

Pomník je umístěn na zdejších hřbitově.

Poříd' současný snímek daného místa. Oba snímky porovnej.

5. Náměty dalších aktivit

Dobová fotografie události

Zjisti, o jakou událost se jedná (např. Boží tělo, oslava osvobození, pokládání kanalizace, prvomájový průvod...).

Pokus se snímek datovat a lokalizovat.

V případě, že snímky nebudete mít, zorganizujte jejich sběr mezi žáky a učiteli.

Náměstí, náves

Rozhlédni se kolem sebe, najdi a zjisti název ulice, která je na fotce.

Pojmenuj historickou událost, která vyvolala situaci zachycenou na fotce.

Zároveň zapiš, proč nastala a v jakém měsíci a roce.

Existuje souvislost s dobovou situací a současným názvem ulice?

Měnily se názvy místa? Zjisti od kolemjdoucích, příbuzných.

Zaniklá stavba

Vyhledej místo, kde stála již zaniklá budova. Z jakého důvodu stavba zanikla, zjisti nebo přemýšlej. Jak vypadá současná stavba? Která slova tě při pohledu na ni napadnou?

Dochovaná stavba

Překresli ozdobný nebo zajímavý prvek ze stavby.

Jaký nápis je na budově?

K čemu budova slouží a bylo to tak i v minulosti?

Jaké lidské povolání je pro tuto stavbu typické?

Pozoruj stavbu a srovnej s fotkou nebo pohlednicí, porovnej její proměnu.

Popiš současnou stavbu.

Popiš stavbu z historické fotky.

Která podoba stavby se ti líbí – současná nebo minulá?

Vytvoř pohlednici tvé obce.

Pomník

Proveď frotáž nápisu, symbolu.

Vysvětli, k jaké události se pomník vztahuje.

Jaký prvek z pomníku symbolizuje událost, na kterou pomník upomíná?

Jaké pocity v tobě vyvolává vzhled a nápisy na pomníku?

Nachází se zde letopočet události?

Z jakého roku stavba pochází?

Na pomníku vyhledej příjmení, které dodnes někdo v obci má.

Konají se u tohoto místa nějaké vzpomínkové akce?

Načrtni pomník a zkus popsat jeho jednotlivé části.

Z jakého materiálu (kamene) je pomník?

Na kterých místech (bojištích) vojáci padli, vypiš státy, ve kterých se nacházejí.

V kolika letech většina vojáků z pomníku padla?

Jak probíhala válka v tvé obci?

Navrhni **pomník** nebo **pamětní desku** se symboly, které by odkazovaly na vybranou historickou událost ve tvé obci.

Kříž

Otázky a úkoly viz pomník.

Přemýšlej, jaký důvod mohl mít člověk, který nechal kříž postavit?

Přináší text na kříži nějaké poselství?

Kostel**Stavba kostela**

Byl jsi někdy v kostele? Co jsi tam viděl?

Jaké slavnosti nebo obřady v něm probíhají?

Proč je kostel největší stavbou v obci? Na jakém místě stojí / Ve které části obce se nachází? Jaký měla tato stavba význam pro naše předky?

Obejdi si stavbu a načrtni její půdorys, průčelí kostela a boční pohled.

V jakém slohu byl kostel postaven? Na základě čeho to lze poznat?

Jaké architektonické prvky poznáš / dokážeš je pojmenovat?

Zjistí, ve kterém roce byl kostel postaven.

Zakresli do obrázku kostela: loď, věž, okna, zvon, kříž.

Interiér kostela

Zakresli plánek interiéru kostela (nebo piš do připraveného náčrtku) a najdi: oltářní obraz, kůr, zvonek na ohlašování mše, nádobu na svěcenou vodu, kazatelnu a další.

Jací světci jsou v kostele zobrazeni, víš něco o jejich životě? Jak na tebe působí výzdoba kostela?

Najdi světce na obrazech a sochách.

Kronika

Digitalizovaná na webu viz odkaz: https://www.archives.cz/web/digitalni_archiv/

Najdi v kronice vybranou událost nebo téma.

Jaké informace jsou zapsané v kronice obce v roce...

Kterou současnou událost bys zaznamenal/a do obecní kroniky?

Jakou zajímavost ze života školy bys zapsal/a do školní kroniky?

Významný objekt

Postav se před objekt A a podívej se vlevo, jaká stavba se zde nachází, k čemu slouží?

Na zdi domu je text, přečti jej a vysvětli:

Zapiš skutečnost, která tě v souvislosti s tímto místem (stavbou) nebo jeho historií nejvíce překvapila.

Změř pozorovaný objekt, pomocí kroků, pásma, odhadem.

Z jakých geometrických útvarů se objekt skládá.

Vytvoř náčrtek objektu ve čtvercové síti.

Vytvoř model objektu.

Fotocesta

Pomocí aktivity „fotocesta“ provedte děti místem vaší obce nebo je zaveďte k zajímavé stavbě.

Připravte si několik fotek detailů budov, které se na plánové cestě nacházejí. Dbejte na to, aby z každého stanoviště byl vždy vidět objekt z následující fotky.

Větší děti mohou aktivitu nachystat samy.

Znak, pečeť

Seznam se s historickými znaky a pečetěmi obce.

Vytvoř znak obce různými výtvarnými technikami – kresba, koláž, keramika, linoryt...

Vymysli nový znak obce.

Místní pověsti

Napiš název pověsti.

O čem pojednává?

K jakému místu se vztahuje?